

AKADEMIA EKONOMICZNA IM. KAROLA ADAMIECKIEGO W KATOWICACH

FINANSE I RACHUNKOWOŚĆ

BEATA RATAJ

**POWIĄZANIE MAŁYCH I ŚREDNICH
PRZEDSIĘBIORSTW Z BANKIEM**

**THE CONNECTION OF SMALL AND
MEDIUM-SIZE ENTERPRISES WITH A
BANK**

Praca dyplomowa
pisana w Katedrze Finansów
pod kierunkiem dr Barbary Otte

KATOWICE 2009/2010

CEL PRACY: WYEKSPONOWANIE OBSZARU WSPÓLPRACY
PRZEDSIĘBIORSTWA Z BANKIEM, ZE SZCZEGÓLNYM
UWZGLĘDNIENIEM OFERTY BANKU DLA MAŁYCH
I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW.

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
Rozdział I.	6
Bank jako podmiot współpracy z przedsiębiorstwem.	
1.1 Charakterystyka systemu bankowego w Polsce.	6
1.2 Rodzaje operacji bankowych.	10
1.3 Konieczność współpracy przedsiębiorstwa z bankiem.	13
1.4 Kryteria wyboru banku przez przedsiębiorstwo.	15
Rozdział II.	
Zakres współpracy przedsiębiorstwa z bankiem.	
2.1 Konieczność prowadzenia rachunku bankowego bieżącego.	
2.2 Lokaty terminowe przedsiębiorstwa.	
2.3 Bankowa obsługa w zakresie kredytowania działalności gospodarczej przedsiębiorstwa. ..	
2.4 Formy operacji rozliczeniowych prowadzonych za pośrednictwem banku.	
2.5 Operacje rozliczeniowe w obrocie zagranicznym przedsiębiorstw.	
Rozdział III.	
Analiza oferty banku PKO BP skierowana do małych i średnich przedsiębiorstw.	
3.1 Specyfika małych i średnich przedsiębiorstw.	
3.2 Charakterystyka badanego banku.	
3.3 Przedstawienie ofert banku.	
3.4 Charakterystyka poszczególnych ofert.	
3.5 Ocena ofert pod kątem zapotrzebowania na rynku oraz porównanie ich z ofertami innych banków.	
Podsumowanie	
Bibliografia	20
Załączniki	20

WSTĘP

Ze względu na bardzo duże zróżnicowanie przedsiębiorstw, a przede wszystkim odmienne podejście różnych dyscyplin naukowych trudno podać ujednoczoną definicję przedsiębiorstwa. Kodeks cywilny określa je jako zespół składników materialnych i niematerialnych przeznaczonych do realizacji określonych zadań gospodarczych. Istotną rzeczą jest również fakt wytwarzania dóbr i świadczenia usług, podejmowania przedsięwzięcia gospodarczego, a więc tworzenie dochodu narodowego.

Działalność przedsiębiorstwa opiera się na nieustannym podejmowaniu decyzji i ich realizacji, co wiąże się z ciągłym ruchem pieniądza. Przykładem mogą być procesy gromadzenia kapitału, konieczność porównywania osiąganych dochodów pieniężnych z ponoszonymi wydatkami bieżącymi czy kapitałowymi w toku funkcjonowania przedsiębiorstwa. Działanie firmy ma być sposobem pomnażania zaangażowanego majątku i w związku z tym istotą funkcjonowania firmy jest stałe poszukiwanie wszelkich możliwości osiągnięcia tego celu. Nadrzędnym celem zarządzania finansami przedsiębiorstw jest więc maksymalizacja wartości zgromadzonego kapitału.¹

Biorąc pod uwagę rozmiar przedsiębiorstwa wyróżniamy:

- duże przedsiębiorstwo
- średnie przedsiębiorstwo
- małe przedsiębiorstwo
- mikroprzedsiębiorstwo

Średni przedsiębiorca zatrudnia średniorocznie mniej niż 250 pracowników, jego roczny obrót nie przekracza 50 milionów euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 milionów euro. Mały przedsiębiorca zatrudnia mniej niż 50 pracowników, a jego roczny obrót nie przekracza 10 milionów euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 10 milionów euro.²

Liczba małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce regularnie wzrasta. W ostatnich latach, co roku tworzonych jest ich w Polsce około 200 tys. Niemal wszystkie spośród nich to jednostki małe, o liczbie pracujących nie przekraczającej 49 osób.

Wzrost liczby przedsiębiorstw na rynku oznacza znaczny potencjał bankowości korporacyjnej. Udział większych jednostek, nastawionych na indywidualne produkty i duże zaufanie banków w ogólnej liczbie przedsiębiorstw jest jednak niewielki. Popyt małych i średnich przedsiębiorstw na usługi bankowe jest bardzo wysoki. Takie firmy stwarzają bankom możliwość długofalowej, systematycznej współpracy.³

Koniecznym jest więc przedstawienie banku, jako aktywnego podmiotu pełniącego przede wszystkim rolę pośrednika finansowego, kreatora pieniądza, a także dokonującego transformacji i alokacji środków.

Zgodnie z ustawą Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997r. bank jest osobą prawną utworzoną zgodnie z przepisami ustaw, działającą na podstawie zezwoleń uprawniających do wykonywania czynności bankowych obciążających ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym. Z punktu widzenia klientów pojęcie banku obejmuje rodzaje jego działalności, kontaktu z klientem.

---

¹ E. Jarocka, Finanse, Difin, Warszawa 2001, s. 45-47

² Na podstawie załącznika I rozporządzenia KE nr 364/2004 z dn. 1 stycznia 2005

³ P. Jacobi, A. Dohmen, Bankowa obsługa przedsiębiorstw, CeDeWu, wyd. I, Warszawa, 2002, s. 9-10

W mojej pracy pragnę przedstawić relacje przedsiębiorstwa z bankiem, opisać charakter ich współpracy oraz zwrócić uwagę na istotność, wręcz niezbędność usług bankowych kierowanych w stronę przedsiębiorstwa.

Rozdział 1 opisuje system bankowy w Polsce, działalność banku oraz czynności bankowe, kładzie nacisk na konieczność współpracy obydwu podmiotów. Wymienia również i opisuje kryteria wyboru banku przez przedsiębiorstwo.

Rozdział 2 szczegółowo omawia zakres współpracy przedsiębiorstwa z bankiem, opisując kolejno prowadzenie rachunku bankowego, lokaty terminowe, działalność kredytową, formy operacji rozliczeniowych, a także operacje rozliczeniowe w obrocie zagranicznym.

Rozdział 3 przedstawia analizę oferty konkretnego banku – PKO BP, skierowaną do małych i średnich przedsiębiorstw. W tej części pracy ujęta jest specyfika tych przedsiębiorstw oraz opisanego banku, charakterystyka jego oferty. Ważnym elementem jest również ocena przedstawionej oferty pod kątem zapotrzebowania na rynku i porównanie jej z innymi dostępnymi w placówkach bankowych.

Rozdział I.

Bank jako podmiot współpracy z przedsiębiorstwem.

1.1 Charakterystyka systemu bankowego w Polsce.

Pojęcie systemu bankowego obejmuje wszystkie jednostki zajmujące się działalnością bankową na terenie kraju oraz ogół regulacji określających te zasady, a także normy opisujące wzajemne powiązania z pozostałymi elementami systemu finansowego. System bankowy charakteryzują więc jednostki o odpowiednich właściwościach i relacjach. Istotną cechą systemu jest wyodrębnienie zasad struktury, a więc wielopoziomowy układ, który składa się z banku centralnego i banków komercyjnych.

Współczesny polski system bankowy ukształtował się w 1989 roku, kiedy Sejm uchwalił dwie zasadnicze ustawy: prawo bankowe oraz ustawę o Narodowym Banku Polskim. Nastąpiła wtedy całkowita rekonstrukcja ówczesnego systemu bankowego, poszerzono katalog usług bankowych, jak również uporządkowano relacje system bankowego, a Skarbem Państwa. W wyniku przeprowadzonej reformy bankiem centralnym, typowym dla gospodarki rynkowej stał się Narodowy Bank Polski, którego zadaniem stało się umacnianie polskiego pieniądza oraz kształtowanie polityki pieniężnej.⁴

Wtedy również ze struktur Narodowego Banku Polskiego wyłoniono dziewięć banków komercyjnych, były to: Powszechny Bank Kredytowy (PBK), Bank Gdański (BG), Bank Śląski (BSK), Bank Przemysłowo-Handlowy (BPH), Bank Depozytowo-Kredytowy (BDK), Powszechny Bank Gospodarczy (PBG), Wielkopolski Bank Kredytowy (WBK), Pomorski Bank Kredytowy (PBKS) oraz Bank Zachodni (BZ). W latach późniejszych pojawiły się na rynku banki prywatne, działalność rozpoczęły również banki zagraniczne. Równolegle trwała prywatyzacja i konsolidacja sektora. Obecnie państwo kontroluje działalność dwóch banków: PKO BP oraz Banku Gospodarki Żywnościowej.⁵

W trakcie procesu ewolucji systemu bankowego wyróżnić można kilka etapów, mianowicie: wyodrębnienie banku emisyjnego z pośród ogółu banków depozytowo-kredytowych, podział na bankowość inwestycyjną oraz bankowość depozytowo-kredytową, tworzenie instytucji wspomagających banki, a także procesy konsolidacyjne związane z globalizacją. W wyniku tego, wykształciły się podstawowe funkcje systemu bankowego, które gwarantują jego sprawność, należą do nich:

- stworzenie mechanizmów gromadzenia środków i ich inwestowania,
- zapewnienie możliwości dokonywania płatności pomiędzy podmiotami, transferu w czasie oraz ponad granicami,
- gwarantowanie informacji cenowej, co wpływa na podejmowanie decyzji przez podmioty gospodarcze,
- zapewnienie skutecznych rozwiązań dotyczących problemu ryzyka bankowego,
- stworzenie możliwości do transformacji środków przeznaczonych na inwestycje,⁶

---

⁴ W. Bela, Bankowość europejska, PWN, Warszawa 2003, s. 224

⁵ <http://www.tf.pl/view.php?art=12943>

⁶ M. Capiga, Bankowość, Wyd. AE, Katowice 2008, s. 20

Regulacje prawne obowiązujące w Polsce dotyczące systemu bankowego to:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe, określająca w szczególności status prawny poszczególnych banków, podstawowe czynności bankowe, uprawnienia i obowiązki klientów,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o Narodowym Banku Polskim, regulująca działalność NBP w zakresie nadzoru bankowego, dotyczy bezpieczeństwa banków komercyjnych, w tym również ulokowanych w nich depozytów,
- ustawa w dnia 29 sierpnia 1997r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych, dotyczy udzielania kredytów hipotecznych, głównie dla budownictwa przemysłowego i mieszkaniowego,⁷

Wszystkie ustawy obowiązują od 1 stycznia 1998r.

Do najistotniejszych kategorii tworzących system bankowy w Polsce należą:

- bank centralny, czyli Narodowy Bank Polski,
- Komisja Nadzoru Finansowego,
- Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG),
- sektor bankowy

Narodowy Bank Polski

Głównym zadaniem tej instytucji jest emitowanie monet i banknotów, a także dbałość o stabilność monetarną. Oznacza to kontrolowanie stabilności poziomu cen, tak aby wspierać jednocześnie politykę gospodarczą państwa i nie naruszać podstawowego celu NBP. Do organów tej instytucji zaliczamy: Prezesa NBP, Radę Polityki Pieniężnej (RP) oraz Zarząd. Kadencja prezesa NBP trwa 6 lat, powoływany jest on przez Sejm na wniosek prezydenta RP. Jednocześnie pełni funkcję przewodniczącego Rady Polityki Pieniężnej. W jej skład wchodzi również: 3 członkowie powoływani przez Sejm, 3 przez Senat oraz 3 przez Prezydenta RP. Zadaniem RPP jest głównie kształtowanie polityki pieniężnej. W skład podstawowych instrumentów polityki pieniężnej wchodzi: instrumenty bezpośrednie, takie jak rezerwa obowiązkowa oraz pośrednie, do których możemy zaliczyć stopy procentowe banku centralnego, a także operacje otwartego rynku. NBP stosując operacje bezpośrednie występuje w roli zwierzchnika określając zasady, do których pozostałe banki muszą się przypořządkować. Natomiast w przypadku stosowania instrumentów pośrednich rola NBP ogranicza się do składania propozycji. RPP może stosować politykę restryktywną ograniczając ilość pieniądza w obiegu, lub politykę ekspansywną przejawiającą się w zwiększeniu podaży pieniądza.⁸ Działalnością NBP kieruje Zarząd składający się z prezesa NBP, oraz powołanych przez prezydenta RP na wniosek prezesa 6-8 członków. Do podstawowych zadań zarządu należy realizacja rozporządzeń RPP oraz podejmowanie uchwał odnośnie prowadzenia działalności NBP. Są one związane z następującymi rodzajami działalności: emisją pieniądza, regulowaniem działalności kredytowej banków, rozliczeniami pieniężnymi oraz gospodarką dewizową.⁹

Komisja Nadzoru Finansowego

Zgodnie z ustawą o nadzorze nad rynkiem finansowym od 1 stycznia 2008 r., nadzór bankowy jest sprawowany przez Komisję Nadzoru Finansowego (wcześniej funkcję tę pełniła Komisja Nadzoru Bankowego),

---

⁷ E. Jarocka, jw., s. 237-238

⁸ Red . M. Zaleska, Współczesna bankowość, Tom I, Difin, 2007, s 25

⁹ J. Gliniecka, System bankowy w regulacjach polskich i unijnych, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz-Gdańsk, 2004, s. 159

a pracownicy byłego Generalnego Inspektoratu Nadzoru Bankowego (GINB) stali się z mocy prawa pracownikami Urzędu KNF. W skład Komisji wchodzi Przewodniczący, dwóch Zastępców Przewodniczącego oraz czterech członków. Członkami Komisji są minister właściwy do spraw instytucji finansowych albo jego przedstawiciel, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego albo jego przedstawiciel, Prezes Narodowego Banku Polskiego albo delegowany przez niego Wiceprezes Narodowego Banku Polskiego, oraz przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.¹⁰ Do zadań nadzoru należy zapewnienie bezpieczeństwa środków pieniężnych gromadzonych na rachunkach bankowych, jak również zgodności działalności banków z przepisami prawa oraz z decyzją o wydaniu zezwolenia na utworzenie banku.

Komisja Nadzoru Finansowego sprawuje nadzór nad działalnością wszystkich banków w Polsce. Zadania Komisji Nadzoru Finansowego są następujące:

- określanie zasad działania banków, które zapewniają bezpieczeństwo środków pieniężnych,
- nadzorowanie banków w zakresie przestrzegania przepisów oraz obowiązujących norm,
- ocena sytuacji finansowej banków,
- kontrolowanie systemu zarządzania bankiem, w szczególności ryzykiem oraz systemu wewnętrznej kontroli,
- badanie zabezpieczenia i terminowości, a także zgodności udzielanych usług, norm dopuszczalnego ryzyka,
- ocena szacowania, utrzymywania oraz przeglądu kapitału wewnętrznego.

Celem nadzoru nad sektorem bankowym jest zapewnienie prawidłowego jego funkcjonowania, stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do sektora bankowego, jak również zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku.¹¹

Bankowy Fundusz Gwarancyjny

Podstawowym zadaniem BFG jest gwarancja depozytów, a także udzielenie pomocy finansowej bankom w razie zagrożenia ich niewypłacalności. W celu wczesnego wykrycia takiego zagrożenia Fundusz ma obowiązek analizowania i gromadzenia informacji o sytuacji finansowej banków. Do organów Funduszu należą: Rada, składająca się z Przewodniczącego i 10 członków oraz Zarząd powoływany przez Radę na trzyletnią kadencję, składający się z pięciu członków, m. in. Prezesa Zarządu i zastępcy.

W Polsce system gwarantowania depozytów obejmuje wszystkie banki i oddziały banków zagranicznych, ma charakter powszechny i obowiązkowy. Banki mogą również tworzyć uzupełniające wobec obowiązkowego systemy gwarantowania depozytów.¹² Obecnie, jeśli chodzi o klientów banku kwota depozytów nie przekraczająca równowartości w złotych 50 000 euro jest gwarantowana w całości.

BFG prowadzi również działalność pomocową, w formie pożyczek, gwarancji i poręczeń oraz nabycia wierzytelności. Ma ona na celu wspieranie finansowe banków starających się o odzyskanie kondycji ekonomicznej. Źródłem finansowania tej działalności są opłaty wnoszone corocznie przez banki na fundusz pomocowy.

---

¹⁰ Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, art. 81, art.5

¹¹ http://www.lukasbank.pl/obanku_nadzor.asp

¹² W. Bela, j.w., s. 228-229

Reasumując, podstawowymi zadaniami Bankowego Funduszu Gwarancyjnego są:

- zwrot, do wysokości określonej ustawą o BFG, środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych, w razie upadłości banku będącego uczestnikiem systemu gwarantowania depozytów,
- udzielanie pomocy finansowej bankom, które znalazły się w obliczu utraty wypłacalności i podejmują samodzielną sanację,
- wspieranie procesów łączenia się banków zagrożonych z silnymi jednostkami bankowymi,
- gromadzenie oraz analiza informacji o podmiotach objętych systemem gwarantowania, w tym opracowywanie analiz i prognoz dotyczących sektora bankowego.¹³

Sektor Bankowy

Zgodnie z ustawą Prawo Bankowe banki mogą być tworzone jako banki państwowe, banki spółdzielcze lub banki w formie spółek akcyjnych. Założycielami banku spółdzielczego mogą być jedynie osoby fizyczne w liczbie wymaganej dla założenia spółdzielni, określonej ustawą Prawo Spółdzielcze. Jeśli chodzi o bank w formie spółki akcyjnej, założycielami mogą być zarówno osoby prawne, jak i fizyczne, z zastrzeżeniem, iż nie może być ich mniej niż 3. Bank państwowy może być utworzony przez Radę Ministrów, ta operacja nie podlega wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego. Organami tej instytucji są Rada Nadzorcza i Zarząd.¹⁴

Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności i grupę głównych klientów banki komercyjne w Polsce można podzielić na kilka podsektorów, np. banki uniwersalne, banki detaliczne, banki korporacyjne oraz banki specjalizujące się w obsłudze wąskich segmentów rynku (np. banki hipoteczne, samochodowe). W ostatnim okresie najszybciej rozwijał się segment bankowości detalicznej. W działalność w tym segmencie rynku coraz mocniej angażują się te banki, które w przeszłości były zorientowane głównie na obsługę klientów korporacyjnych.

W latach 1993-1998 w Polsce istniało ponad 80 banków. W późniejszych latach liczba ta uległa obniżeniu. Od roku 2005 liczba banków pozostaje stosunkowo niezmienną. Szczegółowe dane na temat rozmiaru sektora bankowego w ostatnich latach przedstawia schemat nr 1.¹⁵

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	06.2007
1. Banki komercyjne	73	69	59	58	57	61	63	65
w tym:								
– z przewagą kapitału państwowego	7	7	7	6	5	4	4	4
– z przewagą kapitału prywatnego polskiego	20	16	7	6	8	7	7	7
– z większościami udziałem kapitału zagranicznego	46	46	45	46	41	43	40	40
2. Banki spółdzielcze	680	642	605	600	596	588	584	584
3. Sektor bankowy	753	711	664	658	653	649	647	649

Schemat nr 1: Liczba banków prowadzących działalność operacyjną w Polsce w latach 2000-2007

¹³ www.bfg.pl

¹⁴ Ustawa Prawo bankowe dnia 29 sierpnia 1997 r., art. 12,13

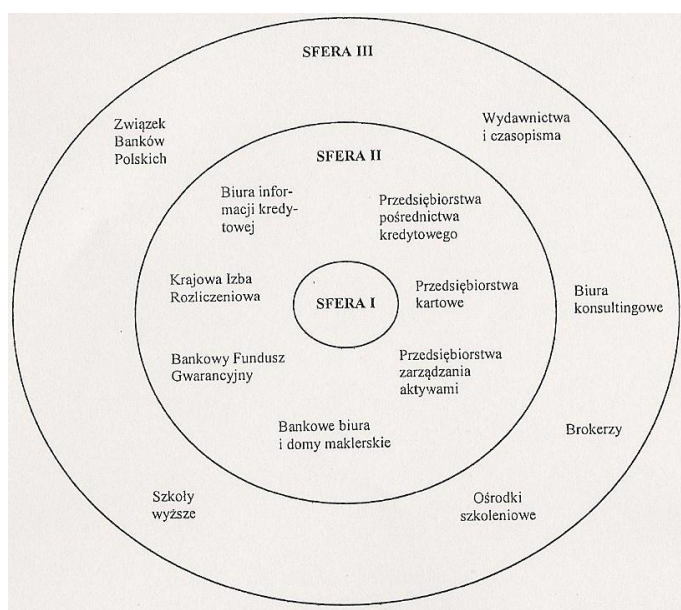
¹⁵ M. Capiga, j.w., s. 31

Celem działalności każdego banku jest maksymalizacja jego wartości rynkowej. Zakres działania w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe określa Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/12, zwana powszechnie konstytucją bankowości europejskiej. Pojęcie instytucji kredytowej jest szersze niż „bank”, jednak węższe od „instytucji finansowej”. Jest nią każdy podmiot gospodarczy prowadzący działalność polegającą na przyjmowaniu depozytów lub innych środków od ludności, jak również udzielaniu kredytów na własny rachunek.

Współcześnie rozwinęło się również wiele instytucji wspomagających banki. Służą one zmniejszeniu pracochłonności, obniżają również koszty działalności banków. Możemy do nich zaliczyć Krajową Izbę Rozliczeniową SA odpowiedzialną za system rozliczeń pieniężnych, Biuro Informacji Kredytowej SA oraz InfoMonitor -Biuro Informacji Gospodarczej SA, które służą zwiększeniu bezpieczeństwa i efektywności poprzez udostępnianie rzetelnych informacji.

Ważną organizacją jest również samorządowy Związek Banków Polskich, za pośrednictwem którego reprezentowane i chronione są wspólne interesy członków Zarządu, jak również podejmowane są działania na rzecz procesu integracji z UE oraz rozwoju polskiej gospodarki.

Podsumowując, Polski system bankowy można podzielić na 3 sfery.

Schemat nr 2: Struktura systemu bankowego

Kryterium podziału jest rodzaj działalności poszczególnych instytucji. Sfera I stanowi rdzeń systemu bankowego, tworzy go NBP, banki komercyjne, a także Komisja Nadzoru Finansowego. Sfera II składa się z instytucji wspomagających działalność sfery I. Głównie ich zadaniem jest zapewnienie sprawności rozliczeń pieniężnych, bezpieczeństwa środków oraz dopływu informacji o klientach. Instytucje sfery III uzupełniają system bankowy.¹⁶

1.2 Rodzaje operacji bankowych.

Zarówno usługi, czynności, a także operacje bankowe są istotą działalności banków oraz prowadzone są w celu realizacji potrzeb klientów. Jednak nie są to pojęcia do końca tożsame, pomimo tego, iż w teorii i praktyce bankowej stosuje się je zamiennie.

¹⁶ Z. Dobosiewicz, Bankowość, PWE, Warszawa 2005, s 26-28

Usługi bankowe związane są z procesem wytwarzania, czyli łączenia czynnika monetarnego, nakładów pracy ludzkiej oraz rzeczowych czynników, zatem czynników produkcji. Z pojęciem usług związana jest konkurencja, charakter niematerialny oraz brak możliwości składowania. Są odpłatne, pieniężne, mają charakter umowy, mogą być krajowe lub międzynarodowe.¹⁷ Do najczęstszych usług bankowych możemy zaliczyć domy maklerskie, które dokonują operacji na giełdzie papierów wartościowych na zlecenie klienta. Banki udzielają również cennych porad dotyczących lokowania wolnych środków pieniężnych na rynku. Niektóre banki prowadzą również działalność ubezpieczeniową. Coraz częściej zaobserwować możemy holdingi instytucji. Banki i przedsiębiorstwa, które do nich należą są w stanie zaoferować klientom szerszy pakiet usług.¹⁸

Wszelki zasób usług świadczonych przez banki można określić jako czynności bankowe, a te z kolei nazywane są też operacjami bankowymi. Wg ustawy czynnościami bankowymi są:

- 1) przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- 2) prowadzenie innych rachunków bankowych,
- 3) udzielanie kredytów,
- 4) udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw,
- 5) emitowanie bankowych papierów wartościowych,
- 6) przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- 7) wydawanie instrumentu pieniądza elektronicznego,
- 8) wykonywanie innych czynności przewidzianych wyłącznie dla banku w odrębnych ustawach.

Kolejna grupa to czynności, które mogą być wykonywane przez inne instytucje, jednak wykonywane przez banki stają się czynnościami bankowymi. Zaliczamy tutaj:

- 1) udzielanie pożyczek pieniężnych,
- 2) operacje czekowe i wekslowe oraz operacje, których przedmiotem są warrandy,
- 3) wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- 4) terminowe operacje finansowe,
- 5) nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- 6) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- 7) prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- 8) udzielanie i potwierdzanie poręczeń,
- 9) wykonywanie czynności zleconych, związanych z emisją papierów wartościowych,
- 10) pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym.¹⁹

---

¹⁷ A. Talecka, P. Niczyporuk, Bankowość. System bankowy i usługi, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku, Białystok, 2004, s. 69

¹⁸ Z. Krzyżkiewicz, Podręcznik do nauki bankowości, Biblioteka menedżera i bankowca, Warszawa 2002, s. 63-64

¹⁹ Ustawa Prawo bankowe, art. 5

Nie wszystkie czynności bankowe mają charakter operacji i odwrotnie. Dlatego też, aby wyodrębnić cechy różniące te pojęcia skoncentruję się na scharakteryzowaniu rodzajów operacji bankowych.

Operacje bankowe definiowane są jako umowne stosunki pomiędzy bankiem, a klientem, za pośrednictwem których bank oferuje swoje usługi klientowi, który jest jednocześnie usługobiorcą. Pojęcie operacji wiąże się z pieniężnymi świadczeniami na rzecz banku lub klienta. Operacje te są wykonywane za pośrednictwem rachunku bankowego.

Kwalifikacja operacji bankowych opiera się na wielu kryteriach. Klasyczny podział różni operacje na aktywne, pasywne i pośredniczące, biorąc pod uwagę skutki odbicia ich w bilansie.

Operacje pasywne to pozyskiwanie środków pieniężnych przez banki. Wyróżnia je zobowiązaniowy charakter. Zalicza się tutaj gromadzenie depozytów, emisję własnych papierów wartościowych oraz inne przyczyniające się do powiększenia środków banku.

Operacje aktywne mają charakter wierzytelnościowy, polegają na udostępnianiu przez bank zgromadzonych środków powierzonych im przez klientów np. udzielanie kredytów, pożyczek.

Operacje pośredniczące związane są z realizacją przez bank zleceń klientów na ich własny koszt i ryzyko. Zalicza się tutaj np. operacje prowadzenia rachunków bankowych, przeprowadzania rozliczeń pieniężnych oraz zakupu i sprzedaży papierów wartościowych.²⁰

Kolejne kryterium podkreśla punkt widzenia klienta na operacje bankowe, uwzględnia wzajemne stosunki banku i klienta. Wyodrębnia się następujące grupy usług obejmujących operacje bankowe:

- finansujące,
- depozytowe,
- związane z obsługą obrotu płatniczego,
- pozostałe,

Usługi finansujące związane są z natychmiastowym zwiększeniem środków płatniczych klienta. Dzieli się je na trzy grupy:

1) operacje udzielenia kredytu, co oznacza czasowe przekazanie przez bank kredytobiorcy środków płatniczych; kredytobiorca zobowiązuje się do zwrotu danej kwoty wraz z odsetkami w ustalonym terminie. Podstawowe rodzaje kredytów to: kredyt w rachunku bieżącym, dyskontowy, lombardowy, ratalny, kart kredytowych, hipoteczny, mieszkaniowy, inwestycyjny, a także zaliczany jest tutaj leasing i faktoring.

2) operacje przyrzeczenia udzielenia kredytu, czyli zobowiązanie banku do udzielenia kredytu bez przekazania odpowiedniej kwoty kredytobiorcy, w sytuacji kiedy klient nie wywiązuje się z zobowiązania wobec osoby trzeciej; za taką gotowość bank pobiera prowizję.

3) operacje związane z emisją papierów wartościowych, wiąże się to z pośrednictwem banku między nabywcą papierów wartościowych, a emitentem.

Do elementów, z których składa się usługa finansująca można zaliczyć wielkość kredytu, jego cenę, czas, na jaki się go udzieliło, jak również termin i sposób spłaty. Wymienić należy również formy spłaty kredytu, takie jak: spłata jednorazowa, ratalna oraz anuitetowa (po roku).

---

²⁰ A. Talecka, P. Niczyporuk, j. w., s. 70

Usługi depozytowe obejmują następujące operacje:

- 1) przyjmowanie wkładów klientów, do których zalicza się wkłady awista, czyli przejściowe nadwyżki, co związane jest z dużą liczbą rejestracji operacji (wyższe koszty dla banku); wkłady terminowe służące przechowywaniu środków przez określony czas, z których korzystają głównie osoby prawne; a także wkłady oszczędnościowe wpłacane na określony czas (zazwyczaj jest to min. 3-6 miesięcy), przeznaczone dla osób fizycznych.
- 2) emisję własnych papierów wartościowych, zalicza się tutaj emisję obligacji, akcji (dla powiększenia kapitału akcyjnego), jak również bony kasowe (charakter krótkoterminowy, 3-12 miesięcy).
- 3) pośrednictwo banku.

Operacje związane z obrotem płatniczym można podzielić na obrót gotówkowy i bezgotówkowy. Ten pierwszy charakteryzuje jednoczesne rozliczenie, natomiast obrót bezgotówkowy wiąże się z odroczonym rozliczeniem, to znaczy, że pieniądź krąży pomiędzy rachunkami jednostek, a zapłata może nastąpić przed lub po otrzymaniu towaru. Do podstawowych form rozliczeń bezgotówkowych zalicza się: bankowe inkaso faktur, akredytywę, polecenie przelewu, polecenie zapłaty, czek, karty płatnicze oraz rozliczenia kompensacyjne. Ze względu na rachunki klientów w innych bankach istnieje konieczność rozliczeń bezgotówkowych międzybankowych. W Polsce dokonuje ich Krajowa Izba Rozliczeniowa KIR SA.²¹

Operacje pozostałe obejmują usługi konsultacyjno-doradcze dla klientów, dostarczanie im informacji oraz pośrednictwo na rynku kapitałowym.

1.3 Konieczność współpracy przedsiębiorstwa z bankiem.

Bank jest podstawowym miejscem poszukiwania środków finansowych dla przedsiębiorstwa. Na koniec czerwca 2007 r. działalność operacyjną prowadziło 649 banków i oddziałów instytucji kredytowych (51 banków komercyjnych, 14 oddziałów instytucji kredytowych oraz 584 banki spółdzielcze). Banki prowadzą swoją działalność łącznie w sieci ok. 9.000 placówek w całym kraju.²² Tylko niewielka część banków jest nastawiona na współpracę tylko z klientami indywidualnymi, większość chętnie nawiązuje współpracę z przedsiębiorstwami. Z danych GUS na koniec 2006 r. w Polsce istnieje 3.740.741 przedsiębiorstw, z czego jedynie 14% to duże przedsiębiorstwa.

Korzystanie z usług banku ma wiele zalet. Zaliczyć do nich możemy fakt, iż jest to stosunkowo tani pieniądź. Ważna jest także możliwość zaspokojenia wielorakich potrzeb finansowych, szczególnie istotne dla przedsiębiorstwa jest udzielanie przez bank kredytu inwestycyjnego i operacyjnego. Instytucja banku posiada wykwalifikowaną kadrę, która świadczy istotną pomoc dla realizacji przedsięwzięcia.

Badania marketingowe wskazują, iż popyt małych i średnich przedsiębiorstw na usługi bankowe jest bardzo wysoki. Wpływa na to ich rozmiar, gdyż mają one ograniczoną możliwość zatrudniania specjalistów oraz tworzenia komórek sztabowych. A to właśnie rozwinięte usługi finansowe mają ogromny wpływ na działalność

²¹ M. Iwanicz-Drozdowska, W.L. Jaworski, Z. Zawadzka, Bankowość. Zagadnienia podstawowe, Poltext, Warszawa 2008, s. 116-142

²² Dane na podstawie raportu o sytuacji sektora bankowego w I półroczu 2007r.

niewielkich podmiotów gospodarczych. Segment małych i średnich przedsiębiorstw nastawiony jest przede wszystkim na takie usługi, jak kredyty i lokaty, produkty z zakresu konsultingu bankowego oraz rozliczenia dewizowe. Oczywiście klasyczne produkty bankowe są podstawą współpracy przedsiębiorstwa z bankiem.²³

Kompleksowa obsługa podmiotów gospodarczych wiąże się z pojęciem bankowości hurtowej, której zadaniem jest przyjmowanie dużych wkładów depozytowych, lokowanie ich w instrumenty rynku pieniężnego lub w kredyty, a przede wszystkim pełna obsługa finansowa przedsiębiorstw. Dla funkcjonowania przedsiębiorstwa ważnym segmentem zasilania jest finansowanie zewnętrzne, które odbywa się właśnie za pośrednictwem banków. Związane jest to z procesem pozyskiwania środków z rynku pieniężnego i kapitałowego po przez kredyty bankowe, długookresowe pożyczki, finansowanie przez obrót towarowy oraz szczególne formy finansowania, jakie jak leasing i factoring. Najważniejsze z punktu widzenia przedsiębiorstw jest przeprowadzanie rozliczeń pieniężnych. Zastosowanie systemów telekomunikacyjnych sprostało tym wymaganiom. Banki oferujące usługi przedsiębiorcom ciągle konkurują z innymi podobnymi instytucjami, starając się dostosować swoje usługi do stale zmieniających się potrzeb. Można wyodrębnić dwie przeciwstawne cechy charakteryzujące popyt na usługi bankowe: wzrost zapotrzebowanie na tanie produkty oraz usługi złożone, które wymagają doradztwa i zazwyczaj są kosztowne.²⁴

Dlatego też najbardziej popularnym sposobem finansowania działalności przedsiębiorstwa jest kredyt bankowy. Charakteryzuje go stosunkowo niski koszt, jednak trzeba spełniać określone warunki aby go otrzymać. Dodatkowo bank za oferowanie kredytu żąda wysokich zabezpieczeń, kilkakrotnie przewyższających jego kwotę. Stąd wynika trudność w uzyskaniu kredytu przez początkujące przedsiębiorstwa pojawiające się na rynku.

Banki w zakresie współpracy z przedsiębiorstwem prowadzą również działalność pośredniczącą, wspierając przedsięwzięcia gospodarcze. Chodzi tutaj o produkty finansowania dłużnego i kapitałowego, te formy oznaczają odejście od bankowych form kredytowania przedsiębiorstw. Do takich elementów zalicza się akcje i papiery dłużne. Bank dla emitującego papiery dłużne przedsiębiorstwa staje się doradcą. Wyróżnia się krótkoterminowe papiery dłużne oraz obligacje.

Krótkoterminowe papiery dłużne, nazywane również bonami komercyjnymi, emitowane są najczęściej przez podmioty spoza sektora finansowego,. Są to zbywalne zobowiązania pieniężne, imienne lub na okaziciela, emitowane ze ściśle określonym oprocentowaniem, wartością nominalną oraz terminem zapadalności nie przekraczającym 365 dni. Powodem ich emisji jest pozyskanie tańszego od kredytowania źródła finansowania.

Obligacje przedsiębiorstw to instrument dłużny, ich termin zapadalności jest dowolny, a więc wykorzystywany może być do finansowania zarówno krótko, średnio, jak i długoterminowego. Istotną czynnością dotyczącą organizacji emisji jest pozyskanie inwestora na objęcie papierów na określonych warunkach.

Stosunkowo nowym sposobem finansowania przedsiębiorstw związanym ze współpracą z bankiem jest sekurytyzacja. Określa się ją jako rynkową sprzedaż papierów wartościowych, które są zabezpieczone przyszłymi wpływami gotówkowymi. Proces ten wiąże się z pozyskiwaniem środków finansowych, a ich zwrot następuje z gwarantowanych dochodów. Procedura tego sposobu finansowania jest złożona, a korzyści dla banku zależą od funkcji, jaką spełnia w tym procesie.

---

²³ A. Dahmen, P. Jacobi, j.w., s. 10

²⁴ A. Talecka, P. Niczyporuk, j.w., s. 92

Chcąc ocenić warunki współpracy między bankami a przedsiębiorstwami powołam się na artykuł Rzeczpospolitej.²⁵ W ankiecie wzięło udział prawie 100 firm z całego kraju. Były to przede wszystkim firmy duże, zatrudniające ponad 250 pracowników. Większość, bo 72 proc., to prywatne firmy, tak z kapitałem polskim, jak i zagranicznym. A 17 proc. to firmy państwowe. Obraz współpracy przedsiębiorstwo – bank jest tożsamy z badaniem koniunktury za II kwartał prowadzonym przez NBP. Wynika z niego, że banki nie tylko zaostrzyły warunki udzielania kredytów, ale też mają zamiar tę praktykę utrzymać. Z badania wynika również, że dwie trzecie firm stwierdziło, iż warunki współpracy z bankami od początku roku pogorszyły się w porównaniu z tymi, jakie obowiązywały w roku 2008. Na to pytanie “zdecydowanie tak” odpowiedziało 19 proc. firm, “tak” – 48 proc., “raczej nie” lub “nie” – 31 proc., a 2 proc. nie miało zdania na ten temat. Wpływ na taki obraz rzeczy mają na pewno problemy przedsiębiorstw z płynnością i tym samym gorsze warunki uzyskiwania kredytów, a także złe warunki ekonomiczne związane ze spowolnieniem gospodarczym nasilającym się w ostatnim czasie.

1.4 Kryteria wyboru banku przez przedsiębiorstwo.

Korzystny wybór banku dla przedsiębiorstwa ma ogromne znaczenie. Usługi banku powinny być bowiem tak ukierunkowane, aby przedsiębiorstwa mogły uzyskać zamierzone korzyści oraz przewagę konkurencyjną na rynku. To właśnie konkurencja ma znaczący wpływ na sposób oferowania usług przez banki.

Teoria konkurencji doskonałej głosi, że im więcej działających instytucji bankowych, tym bardziej mamy do czynienia z wolną konkurencją. Jednak realia obecnej gospodarki zakłócają tę teorię, dlatego też mówi się o teorii konkurencji zdolnej do działania, wg której klienci banku starają się znaleźć nie najlepsze, lecz satysfakcjonujące rozwiązania. Głosi również, że to jakość instytucji bankowych, a nie ich ilość decyduje o konkurencji, a także zwraca uwagę na istotność zaufania klientów. Jednak w praktyce teoria ta nie jest zachowana, gdyż możemy zaobserwować na rynku koalicję banków o dużych rozmiarach, do ofert których małe instytucje muszą się dostosować. Powodem tego jest szerszy zakres usług, możliwość dostosowania ofert do indywidualnych rozwiązań, większy zasięg terytorialny, jak również fakt, iż upadłość holdingów niosłaby ze sobą ogromne skutki gospodarcze, toteż zarówno budżet państwa, jak i bank centralny nie mogliby do tego dopuścić. Klienci większych banków są przekonani o bezpieczeństwie współpracy z nimi, czego wyrazem jest zaufanie dotyczące ich standingu finansowego oraz przekonanie że lepiej pilnują one ich interesów mając większą niezależność od polityki banku centralnego. Taka konkurencja, która z reguły jest siłą napędową rynku, w przypadku banków jest niebezpieczna, gdyż są one bardzo wrażliwe na zmiany w preferencjach klientów. Istnieją również inne niebezpieczeństwa związane z rywalizacją banków. Starając się o każdego klienta często obniża się wymagania dotyczące udzielania kredytów, co może zachwiać równowagę finansową. Rozpowszechnianie negatywnych informacji dotyczących działalności banku bardzo szybko przejawia się w braku zaufania depozytariuszy. Konkurencja ma również dobre strony, do których możemy zaliczyć możliwość porównania ofert, a także wyników finansowych oraz dokonanie oceny różnych instytucji bankowych.²⁶

---

²⁵ <http://www.rp.pl/artykul/274299,327534.html>

²⁶ M. Iwanicz-Drozdowska, W.L. Jaworski, Z. Zawadzka, j.w., s. 37-39

Marketing bankowy rozwijają banki ze względów konkurencyjnych dla pozyskania klientów dzięki przystosowaniu działań do bieżących i przyszłych potrzeb rynku. Banki analizując potrzeby klienta rozszerzają swój pakiet usług, a także wprowadzają nowe czynności bankowe. Do elementów marketingu można zaliczyć badania marketingowe, organizację marketingu oraz podejmowanie decyzji marketingowych. Kompozycją instrumentów marketingowych, która służy osiągnięciu celów marketingowych jest marketing mix, w skład którego wchodzi produkt bankowy, cena oraz sposób dystrybucji i popierania sprzedaży.²⁷

Współczesny rynek usług bankowych jest bardzo zróżnicowany i jak już wcześniej zaznaczyłam jest nastawiony na konkurencję. Pomimo tego, iż instytucje bankowe prowadzą w wielu przypadkach bardzo podobny zakres usług, istnieją pomiędzy nimi różnice o charakterze wartościowym i jakościowym. Nie da się jednoznacznie określić które kryterium jest bardziej lub mniej istotne, jednak istnieje kilka cech, które każdy bank powinien spełniać. Są to:

- bezpieczeństwo powierzonych bankowi pieniędzy,
- opłacalność lokat bankowych,
- jakość obsługi bankowej, przede wszystkim szybkość i terminowość przeprowadzanych operacji,
- właściwa z punktu widzenia przedsiębiorstwa polityka kształtowania przez bank ceny usług bankowych,
- możliwość uzyskania wsparcia kredytowego,
- doradztwo finansowe,
- pozycja kapitałowa banku,
- struktura sieci oddziałów oraz ich kompetencje,
- pozycja banku na rynku usług finansowych oraz zakres oferty banku,
- dogodność korzystania z usług bankowych.

Informacje na temat ilościowego kryterium klient banku, czyli przedsiębiorstwo może czerpać z danych, które są ogólnodostępne, to znaczy ze sprawozdań finansowych banków, z danych zawartych w „Monitorze Polskim” oraz z raportów publikowanych np. w czasopiśmie, prospektów emisyjnych banków notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych. Inaczej bank ocenia przedsiębiorstwo, a inaczej jednostka gospodarcza ocenia bank. Wynika to głównie z dostępu do wiarygodnych informacji oraz umiejętności ich analizowania.

Kryteria wyboru banku przez przedsiębiorstwo możemy podzielić na mierzalne i niemierzalne.

Mierzalne kryteria wyboru banku przez przedsiębiorstwo

- 1) sytuacja majątkowa
- 2) bezpieczeństwo lokat
- 3) opłacalność lokat bankowych
- 4) cena usług bankowych²⁸

---

²⁷ Z. Krzyżkiewicz, j.w., s. 70-72

²⁸ Monitor Rachunkowości nr 10 z 2000r, publikacja dr hab. Jacka Grzywacza

Wielkość kapitałów banku pozwala ocenić jego siłę, bezpieczeństwo i możliwości na rynku finansowym. Duży bank gwarantuje odpowiedni poziom usług, wyższy poziom kwalifikacji pracowników, lepszą sieć obsługi oraz finansowanie potrzeb kredytowych przedsiębiorstwa.

Pozycja banku określana jest przede wszystkim na podstawie sumy bilansowej, struktury bilansu, uzyskiwanych wyników finansowych. Warto zwrócić uwagę na:

- ocenę bazy kapitałowej banku (wielkość i struktura funduszy własnych, relacja funduszy własnych do sumy bilansowej, wielkość współczynnika wypłacalności),
- ocenę struktury aktywów i pasywów, która obejmuje: ilościowe i jakościowe zróżnicowanie bazy depozytowej, strukturę aktywów oraz jakość portfela kredytowego (rodzaje kredytów, segment klientów, termin kredytowania, wielkość tworzonych rezerw),
- ocenę wyników ekonomicznych (m.in. stopa zyskowności aktywów i kapitałów własnych, marża zyskowności przychodów).

Bezpieczeństwo lokat banku jest ważniejsze niż np. wysokość proponowanych przez banki odsetek. Przyjmuje się, że czynnikiem warunkującym dostateczny stopień pewności przedsiębiorstwa co do trafnej decyzji wyboru jest posiadanie przez bank wystarczającej płynności, którą przedstawiają wskaźniki płynności:

I wskaźnik płynności = $(\text{płynne aktywa} / \text{aktywa ogółem}) \times 100$

II wskaźnik płynności = $\text{aktywa zapadalne o określonym terminie} / \text{pasywa wymagalne o określonym terminie}$

Współczynnik wypłacalności = $\text{kapitały własne banku} / \text{aktywa i zobowiązania pozabilansowe ważone współczynnikiem ryzyka}$. Zgodnie z wymogami NBP współczynnik wypłacalności nie może być niższy od 8% .

Oplacalność lokat bankowych pomaga zachować realną wartość pieniądza. Bowiern przechowywanie zgromadzonych środków na ROR jest nie oplacalne ze względu na niskie oprocentowanie i straty inflacyjne.

Szeroka oferta lokat bankowych powinna skłaniać przedsiębiorstwo do analizy, która pomoże wybrać najlepszą ofertę. W szczególności powinno się zwrócić uwagę na takie czynniki, jak:

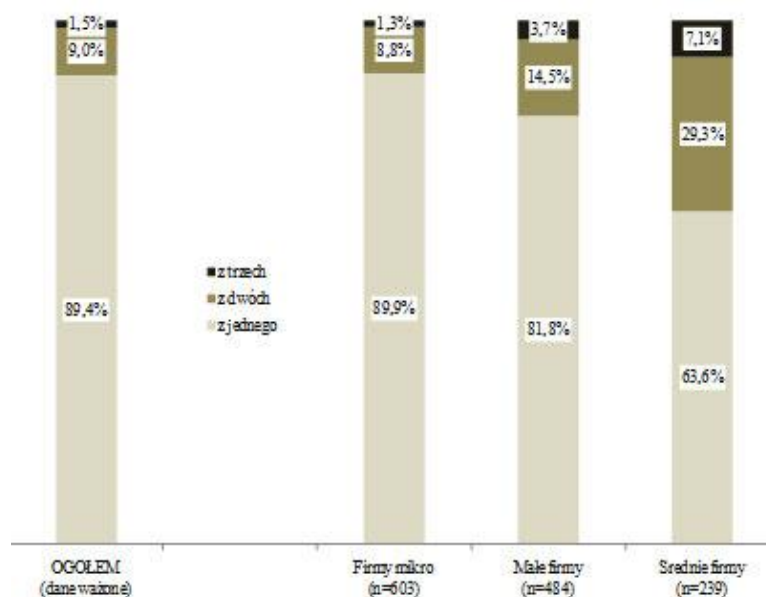
- wysokość oprocentowania lokat
- okres naliczania odsetek
- gwarancję stałego oprocentowania.
- indywidualne warunki umowy lokaty

Lokaty krótkoterminowe zapewniają większą płynność, pozwalają też zmienić decyzję o wykorzystaniu środków, jednak przynoszą mniejsze dochody niż lokaty długoterminowe. Te z kolei mogą być zakładane by zgromadzić środki na przyszłe inwestycje.

Cena usług bankowych związana jest z dodatkowymi potrąceniami oraz wysokością oprocentowania. Równie ważne są koszty kredytowania działalności gospodarczej, takie jak: prowizja pobierana przez bank za udzielenie kredytu, poręczenia; wysokość oprocentowania kredytu i metody naliczania odsetek; przyjęte w banku zasady postępowania wobec przedsiębiorstwa, w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu; możliwość uzyskania karencji dotyczącej spłat kapitału i odsetek; konsekwencja nieterminowego wywiązywania się przez przedsiębiorstwo z przyjętych zobowiązań; koszty ustanowionych zabezpieczeń.²⁹

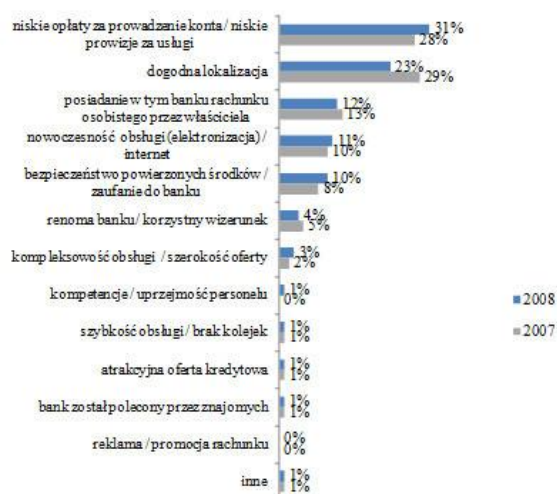
²⁹ Na podstawie materiałów studenckich

Schemat nr 3 Ilość banków, z usług których korzystają małe i średnie przedsiębiorstwa.

Jak wynika z badań przeprowadzonych w 2008 r. 100% badanych firm sektora małych i średnich przedsiębiorstw korzysta z usług banków. Z usług jednego banku korzysta 89,4% firm, z dwóch banków korzysta 9,0%, a z usług trzech lub więcej banków korzysta 1,5% firm. Wraz ze wzrostem zatrudnienia wzrasta ilość banków, z usług których korzystają firmy MSP (36,4% firm średnich korzysta z usług co najmniej dwóch banków podczas gdy w grupie firm mikro wskaźnik ten wynosi 10,1%).

Największe znaczenie przy wyborze banku do obsługi bieżącej mają dwa czynniki - niskie opłaty za prowadzenie konta / niskie prowizje za usługi (31% wskazań na pierwszym miejscu wśród trzech najważniejszych czynników wyboru) oraz dogodna lokalizacja placówki bankowej (23%). Drugoplanową rolę odgrywają takie czynniki wyboru, jak: posiadanie w banku rachunku osobistego przez właściciela firmy (12%), nowoczesność obsługi (elektronizacja) (11%) oraz bezpieczeństwo lokaty / zaufanie do banku (10%).³⁰

Schemat nr 4 Kryteria przy wyborze rachunku bankowego przez małe i średnie przedsiębiorstwa.

³⁰ http://qualifact.pl/index.php?page=wyniki_badan&idw=4

Niemierzalne kryteria wyboru banku przez przedsiębiorstwo

- 1) jakość usług bankowych, czyli: sprawność działania banku, szybkość i pewność obsługi, a także kompetencje zatrudnionych pracowników,
- 2) sieć oddziałów banku oraz ich kompetencje: kompetencje w zakresie rozszerzania zakresu usług i inne;
- 3) polityka kredytowa banku, w jej zakres wchodzi: możliwość podejmowania przez oddział określonych decyzji kredytowych, wytyczne w zakresie udzielania kredytów, obowiązki nałożone na pracowników kredytowych, a także rodzaje kredytów oferowane przez banki;
- 4) dogodność korzystania z usług bankowych: lokalizacja banku, godziny przyjmowania klientów, łatwość dostępu do banku oraz układy personalne;

Badania marketingowe formułują czynniki charakteryzujące bankowość korporacyjną. Są one następujące:

- ilość oferowanych usług ma dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw mniejsze znaczenie, istotniejsza jest dla nich jakość tych produktów. Szczególnie preferują one niskoprocentowe kredyty, sprawne prowadzenie rozliczeń dewizowych;
- szybkie podejmowanie decyzji i szybka realizacja transakcji bankowych zapewniają bankom przewagę konkurencyjną. Małe przedsiębiorstwa koncentrują się na standardowej ofercie, z kolei im większe przedsiębiorstwo, tym oferta powinna być bardziej dostosowana do indywidualnych wymagań;
- istotnym kryterium są niskie opłaty za prowadzenie konta, im większe przedsiębiorstwo, tym większa elastyczność w tej kwestii;
- w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw doradztwo dla klientów jest bardzo istotne; na znaczeniu zyskuje również doradztwo ekonomiczne, związane z podejmowaniem przez przedsiębiorstwa decyzji strategicznych;
- ważne jest również podtrzymywanie więzi z klientami, jednak cechą charakterystyczną takich banków jest mała konkurencyjność cenowa.³¹

---

³¹ A. Dahmen, P. Jacobi, j.w., s. 11-13

BIBLIOGRAFIA

1. E. Jarocka, Finanse, Difin, Warszawa 2001
2. A. Dahmen, P. Jacobi, Bankowa obsługa przedsiębiorstw, CeDeWu, wyd. I, Warszawa, 2002
3. W. Bela, Bankowość europejska, PWN, Warszawa 2003
4. M. Capiga, Bankowość, Wyd. AE, Katowice 2008
5. Z. Dobosiewicz, Bankowość, PWE, Warszawa 2005
6. Red . M. Zaleska, Współczesna bankowość, Tom I, Difin, 2007, s 25
7. J. Gliniecka, System bankowy w regulacjach polskich i unijnych, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz-Gdańsk, 2004, s. 159
8. A. Talecka, P. Niczyporuk, Bankowość. System bankowy i usługi, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku, Białystok, 2004
9. M. Iwanicz-Drozdowska, W.L. Jaworski, Z. Zawadzka, Bankowość. Zagadnienia podstawowe, Poltext, Warszawa 2008, s. 116-142
10. Z. Krzyżkiewicz, Podręcznik do nauki bankowości, Biblioteka menedżera i bankowca, Warszawa 2002
11. Monitor Rachunkowości nr 10 z 2000r, publikacja dr hab. Jacka Grzywacza

AKTY PRAWNE

1. Załącznik I rozporządzenia KE nr 364/2004 z dn. 1 stycznia 2005
2. Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym
3. Ustawa Prawo bankowe dnia 29 sierpnia 1997 r.

STRONY INTERNETOWE

1. <http://www.tf.pl/view.php?art=12943>
2. http://www.lukasbank.pl/obanku_nadzor.asp
3. www.bfg.pl
4. <http://www.rp.pl/artykul/274299,327534.html>

ZAŁĄCZNIKI

1. Schemat nr 1 : Liczba banków prowadzących działalność operacyjną w Polsce w latach 2000-2007.
2. Schemat nr 2 : Struktura systemu bankowego.
3. Schemat nr 3 : Ilość banków, z usług których korzystają małe i średnie przedsiębiorstwa.
4. Schemat nr 4 : Kryteria przy wyborze rachunku bankowego przez małe i średnie przedsiębiorstwa.